

Για κάθε σύγχρονο κράτος αποτελεί παράδοξο, αντίφαση και ατυχία αν της διπλωματίας τύχει να ηγούνται άτομα που είναι φορείς διεθνιστικών και

κοσμοπολιτικών παραδοχών

Η ελληνική εξωτερική πολιτική την περίοδο 1993-2003: Ο Μεγάλος Ασθενής (1ον)

1. Εθνικά συμφέροντα και έσχατες λογικές εξωτερικής πολιτικής

Η παρούσα ανάλυση είναι η πρώτη μιας σειράς κειμένων με τα οποία θα αντικρουστεί η θέση ότι τα τελευταία χρόνια η ελληνική εξωτερική πολιτική έχει να παρουσιάσει, δήθεν, μεγάλες επιτυχίες. Επιτυχία στην εξωτερική πολιτική μιας χώρας είναι η διασφάλιση της συλλογικής ελευθερίας-κυριαρχίας της κοινότητας ενός κράτους και εξασφάλιση του ίδιου αγαθού για τους ομοεθνείς εκτός εθνικής επικράτειας. Η διασφάλιση αυτών των υπέρτατων αγαθών απαιτεί κοσμοθεωρητικές παραδοχές οι οποίες είναι ρητά διεθνιστικές και αντικοσμοπολιτικές. Για κάθε σύγχρονο κράτος αποτελεί παράδοξο, αντίφαση και ατυχία αν της διπλωματίας τύχει να ηγούνται άτομα που είναι φορείς διεθνιστικών και κοσμοπολιτικών παραδοχών, οι οποίες ως εκ της φύσεώς τους είναι ασύμβατες με την έννοια της ανεξαρτησίας-κυριαρχίας που αποτελεί κοινή κοσμοθεωρητική παραδοχή των ηγετών όλων των βίωσιμων κρατών. Υπό αυτό το πρίσμα, ορθολογική διπλωματία σημαίνει πρωτίστως: «ικανότητα αντιμετώπισης των εξωτερικών απειλών (και όχι τακτική αποδυνάμωσης της αμυντικής ικανότητας που συνοδεύεται από ποικιλόχρωμα κοσμοπολιτικά ιδεολογήματα περί τέλους της κυριαρχίας και της έννοιας του εθνικού συμφέροντος), β) ισχυρές συμμαχίες που επιτρέπουν την κατανομή ισχύος εις βάρος αυτών που απειλούν τη χώρα (και όχι ασέτιες άσπονδες προσωνυμίες φίλης αμφιλεγόμενων προσώπων που επιβραβεύουν τις υποχωρήσεις επί θεμάτων κυριαρχίας), γ) ισχυρή διπλωματία που επιτυγχάνει ισορροπία συναλλαγών και ανταλλαγμάτων με τα ισχυρότερα κράτη και δ) αποτρεπτική φήμη που δεν αφήνει καμία αμφιβολία στη σκέψη οποιουδήποτε επιβουλεύεται τα ζωικά μας συμφέροντα για την αποφασιστικότητα και ικανότητά μας να προασπίσουμε τη συλλογική ελευθερία-κυριαρχία μας.

2. Υγιής κοσμοθεωρητική βάση μιας ορθολογικής εξωτερικής πολιτικής

Η διπλωματία ενός κράτους που είναι συμβατή με τις προδιαγραφές μιας σύγχρονης κυριαρχης χώρας απαιτεί εδραία κοσμοθεωρητικά θεμέλια συμβατά με τη συλλογική ανθρωπινή ελευθερία, δηλαδή την κρατική κυριαρχία, που αποτελεί και το καθίστωσ του διεθνούς συστήματος, τους διεθνούς δικαίου και των διεθνών θεσμών. Μια τέτοια συμβατότητα απαιτεί όπως ο επικεφαλής της διπλωματίας: α) είναι απαλλαγμένοι διεθνιστικών και κοσμοπολιτικών ιδεολογημάτων (επειδή όπως σημειώθηκε αυτά είναι κάθετα αντίθετα με αυτή καθαυτή την έννοια της κυριαρχίας), β) είναι ικανοί να κατανοήσουν το γεγονός πως στην Ευρωπαϊκή Ένωση οι δια-

πραγματεύσεις επί ζητημάτων στρατηγικής και εξωτερικής πολιτικής είναι εξ ορισμού εθνοκεντρικές (με κύριο μέλημα όλων των μελών το εθνικό συμφέρον) και γ) είναι επαρκώς ιδεολογικά δεσμευμένοι στα συλλογικά συμφέροντα της χώρας την οποία αντιπροσωπεύουν. Ετσι, ως προς το τελευταίο σημείο, ένα πολιτικό πρόσωπο που βρίσκεται επικεφαλής της διπλωματίας δεν μπορεί να διακρίνεται δημοσίως και ανενδοίαστα ότι έννοιες όπως το εθνικό συμφέρον και η κυριαρχία είναι δήθεν ξεπερασμένες.

Σε τελευταία ανάλυση, στο σύγχρονο διεθνές σύστημα η κρατική κυριαρχία είναι συνώνυμη της συλλογικής ελευθερίας μιας κοινωνίας και το εθνικό συμφέρον υπέρτατη υπαρξιακή έννοια και έσχατη λογική των στρατηγικών προσανατολισμών όλων των βίωσιμων κρατών. Το εκάστοτε πολιτικό πρόσωπο που

«Το σημερινό ΠΑΣΟΚ είναι ένα ιδεολογικό συνονθύλευμα προσπλημένο στα πρότυπα μιας παρωχημένης ξένης εξάρτησης»

ηγείται της διπλωματίας μιας τέτοιας χώρας – και πολύ περισσότερο όταν αγείρει τις χώρας συνολικά – απαιτείται χωρίς μισόλογα, επικίνδυνες σχετικότητες, κοσμοπολιτικές ασυναρτησίες ή άθεες παραδοχές, να είναι αταλάντευτα δεσμευμένο με αυτές τις έσχατες λογικές. Θα προσθέταμε ότι όταν το πολιτικό πρόσωπο που ηγείται της διπλωματίας μιας χώρας όχι μόνο κατά καιρούς περιπίπτει σε ιδεολογικά ατοπήματα ασύμβατα με την κυριαρχία-ελευθερία μιας κοινωνίας αλλά επιπλέον το «επιτελείο» του είναι πλήρες γραφικών διεθνιστών και κοσμοπολιτών, τότε ο κίνδυνος για τα εθνικά συμφέροντα της χώρας είναι άμεσος.

3. Η Νέα Δημοκρατία και οι αντίπαλοί της

Ανεξαρτήτως επιμέρους ατομικής ιδεολογικής επιλογής, τι θα έλεγε ένας σημερινός ορθολογιστής «κεντροαριστερός» ή «κεντροδεξιός» Έλληνας για τη Νέα Δημοκρατία όπως διαμορφώθηκε τα τελευταία χρόνια; Προστίθεται το ερώτημα: Τι θα έλεγε ένας «αμιγής αριστερός» – με την έννοια ότι αξιώνει μεγαλύτερη αναδιανομή του πλούτου στις οικονομικά ασθενέστερες τάξεις – για τη Νέα Δημοκρατία, ιδιαίτερα αν συγκριθεί με την παράταξη που κυβερνά τις τελευταίες δεκαετίες; Κατά πρώτον, θα συμφωνούσε με το Μίκα Θεοδωράκη, που εύστοχα παρατήρησε ότι όποιος εκτοξεύει παρωχημένους χαρακτηρισμούς κατά της Νέας Δημοκρατίας ο προορισμός του πρέπει να είναι το άσυλο φρενοπαθών στο Δαφνί. Κανείς νομίζω δεν πρέπει να αφηθεί ελεύθερος να υποτιμά τη νοημοσύνη του Έλληνα σε τόσο μεγάλο βαθμό.

Κατά δεύτερον, η ηγεσία και τα μέλη της Νέας Δημοκρατίας δεν

Γράφει ειδικός συνεργάτης

πρέπει να αισθάνονται συμπλέγματα ή να νιώθουν αναστολές επί ζητημάτων κοινωνικής δικαιοσύνης και εξωτερικής πολιτικής. Κανείς δεν πρέπει να λησμονεί ότι, εξ αντικειμένου, απέναντι στη Νέα Δημοκρατία δεν βρίσκεται η παράταξη του Ανδρέα Παπανδρέου (βασική πολιτική θέση του οποίου ήταν «η Ελλάς στους Έλληνες» υπό συνθήκες «κοινωνικής δικαιοσύνης» και εξωτερικής ασφάλειας). Απέναντι στη ΝΔ, εκτός από ελάχιστες εξαιρέσεις, βρίσκεται ένα άπιστοτο συνονθύλευμα κατά κύριο λόγο τρωκτικών της εξουσίας χωρίς ιδεολογικό προσανατολισμό και χωρίς συγκροτημένο εθνικό κοσμοθεωρητικό όραμα (το οποίο συνονθύλευμα τρωκτικών εκδιώκει ή καταδιώκει

αδίστακτα τα ελάχιστα πλέον στελέχη της παραδοσιακής «πασοκικής» παράταξης). Οπως μη μέλος της Νέας Δημοκρατίας, ως μου επιτραπεί η ελευθερία να ισχυριστώ ότι ως προς αρκετά ζητήματα κοινωνικής δικαιοσύνης και εθνικής ανεξαρτησίας η ΝΔ και όχι το ΠΑΣΟΚ είναι ο εκφραστής των παραδοχών του τελευταίου όπως – έστω και σπασμωδικά και συχνά με λανθασμένους διπλωματικούς χειρισμούς – διατυπώνονταν τη δεκαετία του 1980.

Το σημερινό ΠΑΣΟΚ είναι, σε κάθε περίπτωση, ένα ιδεολογικό συνονθύλευμα διανοουμένων που αρμενίζει σε πελάγη ιδεολογικής

σύγχυσης και το οποίο τα τελευταία δέκα χρόνια κατόρθωσε να καταλάβει τον κομματικό αυτό χώρο λόγω παρακμής της παραδοσιακής του ηγεσίας και λόγω παράλειψης των αντιπάλων τους να ανανεώσουν τον πολιτικό και ιδεολογικό τους λόγο στις αρχές της δεκαετίας του 1990. Στην πορεία οικοδόμησαν ένα τερατώδες μίγμα διεθνιστικών, κοσμοπολιτικών και νεοφιλελεύθερων αντιλήψεων αποδυναμωμένων ιδεολογικών δεσμεύσεων στην ελληνική κρατική κυριαρχία και στερμένων ισχυρών πατριωτικών αντανακλαστικών. Ετσι, ενώ για όλους τους Ευρωπαίους ηγέτες ανεξαρτήτως ιδεολογίας ο πατριωτισμός είναι αναγκαία και μη εξαιρετέα στάση ζωής, για πολλούς ηγέτες της κα' όνομα μόνο σοσιαλιστικής παράταξης πατριωτισμός είναι, δήθεν, «ξεπερασμένος εθνοκεντρικός». Ο μόνος ουσιαστικός συνεκτικός ιστός αυτών των ανθρώπων είναι οι χροστικά ωφέλιμες αντικοινωνικές στάσεις και οι εξυπηρετικές για τα ξένα συμφέροντα στάσεις εξωτερικής πολιτικής που αδιάντροπα ενδύονται σοσιαλιστικούς μανδύδες. Κύρια γνωρίσματά τους που μόνο η όντως επαγγελματική επικοινωνιακή δύναμή τους επισκιάζει, είναι η αναποτελεσματική διακυβέρνηση και η πρωτοφανής για ένα κυρίαρχο κράτος προσπληκτικότητα στα πρότυπα μιας παρωχημένης ξένης εξάρτησης μπροστά στην οποία αντίστοιχες στάσεις των «δεξιών» μετεφύλακων κυβερνήσεων είναι παιδική χαρά. Για να το επιτύχουν καλλιεργούν τα χειρότερα ανθρώπινα ένστικτα της φειροπονίας και του εφρησυχασμού με το να προπαθούν να πείσουν τους Έλληνες ότι η

κρατική κυριαρχία είναι αναλώσιμη και πως ζωικά ελληνικά συμφέροντα όπως η ελευθερία του ενός δεκάτου του Ελληνισμού που ζει στην Κύπρο είναι Ιφίγενειες στον άσκοπο βωμό κοσμοπολιτικών ιδεολογημάτων που με φαναισμό αναπαράγουν κράτες και παπαγαλάκια στα διαπλεγμένα μέσα ενημέρωσης.

Ακριβώς, στην επικείμενη προεκλογική μάχη είναι σημαντικό να συγκροτηθεί πολιτικός αντίλογος που θα ανικρούει τον παραλογισμό που θεωρεί ως δήθεν επιτυχημένη μια εξωτερική πολιτική επειδή κάποιοι ξένοι ηγεμονικοί παράγοντες χιτυπούν φιλικά στους ώμους μερικούς Έλληνες πολιτικούς ηγέτες των οποίων το μόνο κατόρθωμα είναι ο ενταξισμός της μόνης ευκαιρίας επίλυσης του Κυπριακού των τελευταίων δεκαετιών και η έναρξη υπόγειων διαπραγματεύσεων επί θεμάτων κρατικής κυριαρχίας κατοχυρωμένων από το διεθνές δίκαιο και τις κατακτήσεις του διακρατικού πολιτικού πολιτισμού.

Η Νέα Δημοκρατία, εν δυνάμει σήμερα η παράταξη της κοινωνικής δικαιοσύνης, του ορθολογιστικού εθνοκεντρικού ευρωπαϊσμού, του υγιούς ψυχραιμίου πατριωτισμού και των προσπληκμένων στο διεθνές δίκαιο και στον ευρωπαϊκό πολιτικό πολιτισμό διεθνοπολιτικών κοσμοθεωριών, οφείλει να ανακτήσει την αυτοπεποίθησή της, να εγκαταλείψει την άσκοπη πολιτική του «ώριμου φρούτου», να προβάλει με δύναμη και αυτοπεποίθηση τη συγκριτικά πλεονεκτικότητά της και να καταθέσει χωρίς συμβιβασμούς τόσο την εγγενή πατριωτική κοσμοθεωρία της όσο και την ορθολογιστική προσέγγισή της για ισορροπες σχέσεις με τις μεγαλύτερες δυνάμεις στην

Ευρώπη και διεθνώς. Ασφαλώς, η Νέα Δημοκρατία δεν είναι κόμμα αγγέλων ούτε και θα μπορούσε να είναι. Είναι όμως η παράταξη της αστικής τάξης τον ιστορικό ρόλο της οποίας εν μέρει και ψευδείς «φωτιστές» οι κοσμοπολίτες «σφετεριστές» της πασοκικής παράδοσης και

«Η ΝΔ είναι εν δυνάμει η μόνη παράταξη που μπορεί να επιτύχει ισορροπία οικονομικής αποτελεσματικότητας και ενός βάσιμου –ορθολογιστικού συστήματος διανεμητικής δικαιοσύνης»

τελικά φανατικοί μαθητευόμενοι μάγοι ακραίων νεοφιλελεύθερων παραδοχών. Η πολιτική ηγεσία της ΝΔ, ορθότατα, απέρριψε αγκυλώσεις του παρελθόντος που ήθελαν την αστική τάξη «καπιταλιστική», «αντικοινωνική» και εξαρτημένη σε ξένους παράγοντες.

Ετσι σήμερα, για κάθε καλόπιστο Έλληνα είναι φανερό ότι το «κόμμα του κέντρου» της Νέας Δημοκρατίας – με την έννοια ότι στη βάση μιας ορθολογιστικής πλατφόρμας εν δυνάμει συνενώνει τους συμβατικά ονομαζόμενους «αριστερούς», «δεξιούς» και «κεντρώους» –, το οποίο σήμερα να έχει επικεφαλής ένα άτομο εκ φύσεως προοδευτικό και λαϊκό, ορθότατα υιοθετεί στάσεις και συμπεριφορές που αγκαλιάζουν όλους τους Έλληνες πολίτες ανεξαρτήτως τάξης και ιδεολογίας.

Είναι φανερό πλέον ότι είναι μια παράταξη που συνολικά και συμπληρωσιακά προσανατολίστηκε προς την κατεύθυνση εκπλήρωσης των αιτημάτων κοινωνικής δικαιοσύνης με ταυτόχρονη επιδίωξη οικονομικής αποτελεσματικότητας, ενώ η πλειονότητα των στελεχών και μελών της είναι απαλλαγμένοι διεθνιστικών παραλογισμών και γι' αυτό εξ ορισμού στήριζον την εθνική ανεξαρτησία την οποία οι σημερινοί αντίπαλοί τους αδιάντροπα περιφρονούν ή και κλειάζουν. Η παράταξη της ΝΔ, πρέπει να τονιστεί, είναι ιστορικά προικισμένη με κοσμοθεωρία χροστής οικονομικής διαχείρισης επειδή οι φιλελεύθερες της παραδοχές εννοούν το γνήσιο ελεύθερο ανταγωνισμό και επειδή η μετεξέλιξη του κόμματός αυτού του προοδύου ευσαιθησία για την ανάγκη παρεμβατισμού όταν αυτό απαιτείται λόγω θεμιτών αξιώσεων κοινωνικής δικαιοσύνης. Στο ίδιο πλαίσιο, η φιλελεύθερη παράταξη είναι εξ ορισμού προικισμένη με κοσμοθεωρητικές παραδοχές όχι μόνο υπέρ ενός συστήματος ελεύθερου ανταγωνισμού αλλά επιπλέον υπέρ κοινωνικοπολιτικών ελέγχων και εξισορροπίσεων με οδηγό τη χρυσή συνταγή κάθε βιώσιμου οικονομικού συστήματος, ότι δηλαδή «δεν καταναλώνει περισσότερο από αυτό που παράγει». Η ΝΔ, εν κατακλείδι, είναι εν δυνάμει η μόνη σήμερα παράταξη που μπορεί να επιτύχει ισορροπία οικονομικής αποτελεσματικό-

τητας και ενός βάσιμου-ορθολογιστικού συστήματος διανεμητικής δικαιοσύνης που θα στήριξει το ελληνικό κράτος στα δύσκολα χρόνια που έπονται.

4. Εθνική στρατηγική: ορθολογισμός versus «ζείμπέκικο»

As μου επιτραπεί, αν και προφα-

οποία με ευκολία και χωρίς οποιοδήποτε αντάλλαγμα υποκόουν τυφλά στις επιταγές της ηγεμονικών πεποιθήσεων ηγετικής ομάδας που κυριαρχεί σήμερα στην Ομάσηκτων.

5. Σχέδιο Ανάν, εθνικά συμφέροντα και διακρατική σταθερότητα

Επειδή ο μύθος της επιτυχούς ελληνικής εξωτερικής πολιτικής συνιστά απαράδεκτο πολιτικό εμπαιγμό και επειδή υποτιμά τη νοημοσύνη των Ελλήνων, υποσχόμαστε να επανέλθουμε σύντομα. Σήμερα περιορίζομαστε σε τηλεσκοπικό μόνο οικόλιο για το σχέδιο Ανάν. Η σχετική συζήτηση πριν από έναν πενήντα χρόνο θα καταγραφεί ως η σκοτεινότερη περίοδος του δημοσίου διαλόγου στην Ιστορία του νεοελληνικού κράτους. Είναι προς τιμήν της Νέας Δημοκρατίας το γεγονός ότι, εν μέσο εξαιρέσεων, αποκλεισμών και ρεσιτάλ ιστορικής ανεκδοτολογίας δύο τουλάχιστον στελέχη της – Γιάννης Βαλινάκης και Κώστας Αρβανιτόπουλος – με δημόσια κείμενά τους για το σχέδιο Ανάν κράτησαν τα λάβαρα του πολιτικού και διεθνολογικού ορθολογισμού. Προς το παρόν και επειδή η κυριαρχία πολιτική ηγεσία Αμερικανός στοχαστής ο οποίος John Rawls (βλ. το βιβλίο «Το Δίκαιο των Λαών», που έχει εκδοθεί από το «Ινστιτούτο Δημοκρατίας Κωνσταντίνος Καραμανλής») και της νεοφιλελεύθερης εξωτερικής πολιτικής, η οποία ενάντια στις παραδοσιακές φιλελεύθερες αξίες προβάλλει αξιώσεις ηγεμονικής ισχύος ενδεδυμένες με κοσμοπολιτικές υποκρίσεις περί ανθρωπίνων δικαιωμάτων και δημοκρατίας και της οποίας η ειρωεινή δέκαπέντε έτων ήταν να ενταχθεί η Κύπρος στην ΕΕ ούτως ώστε στη συνέχεια το γεγονός της ένταξης διαμορφώσει τις προτάσεις του ΟΗΕ προς την κατεύθυνση μιας βιώσιμης λύσης. Γι' αυτό, εν όψει ορισμένων κοινών της ένταξης του φθινόπωρου του 2002 (και με δεδομένη τη

θέση της ΕΕ ότι «η λύση δεν αποιδεί προϋπόθεση ένταξης επειδή η Κύπρος δεν μπορεί να είναι όμπρος της Αγκυρας»), επιτυχία θα ήταν αν η ελληνική διπλωματία κατόρθωνε να αποτρέψει την υποβολή προτάσεων που υπονόησαν την ενταξιακή πορεία της Κύπρου και αφέρτερον αν είχε επιτύχει διαμόρφωση σχεδίου λύσης του Κυπριακού συμβατού με την κοινοτική έννομη τάξη και τον κοινοτικό πολιτικό πολιτισμό. Επίσης, επιτυχία θα ήταν αν το σχέδιο αυτό εκπλήρωνε το στρατηγικό μας στόχο να απαλλαγεί η Κύπρος από τα ξένα στρατεύματα, τις αποικιακές

«Παρά τα χονδροειδή λάθη της ελληνικής διπλωματίας, η τελική ένταξη της Κύπρου στην ΕΕ πραγματοποιήθηκε κυρίως λόγω υπέρμετρης πλεονεξίας των Τούρκων»

μορφές «εγγυήσεις» και την ένταξη της στους δυτικούς θεσμούς υπό συνθήκες ισοτιμίας και κυριαρχίας. Αντί αυτού, οι καρποί δεκαετιών προσπάθειας σχεδόν χάθηκαν ολοκληρωτικά όταν η ελλαδική κυρία πολιτική ηγεσία ολιγώρησε και παρορμητικά από στρεβλές αντιλήψεις των διεθνιστών και κοσμοπολιτών που την περιβάλλον – «εισήλαθε στο μετεθνικό κόσμο της μιας δύναμης όπου η ελευθερία και η κυριαρχία δεν έχουν νόημα...», κ.λπ. – έπευσε να ονομάσει το προταθέν θεσμικό τερατούργημα ως «ιστορική ευκαιρία». Ετσι κωλυσιέργησε ή, ενδεχομένως, χάθηκε η μοναδική ευκαιρία ορθολογιστικής λύσης του Κυπριακού, του μεγαλύτερου δηλαδή προβλήματος της νεότερης ελληνικής Ιστορίας. Αφού λοιπόν παρέλιψαν, ολιγώρησαν και απέτυχαν να προταθεί μια βιώσιμη λύση του Κυπριακού οι κρατούντες άφησαν –

και πολλοί από αυτούς συνέργησαν – στο να υποβληθεί το σχέδιο Ανάν για το οποίο ιώρα εκλιπαρούμε για να γίνουν κοσμητικές μόνο «βελτιώσεις».

Ουσιαστικά η στάση των σημερινών ηγέτων της διπλωματίας ισοδυναμούσε με αυτοχειρισμό επειδή, αντί με εργαλείο το τελεσημένο της ένταξης να εμψύχωνε σε μια βιώσιμη ευρωπαϊκή λύση, έντρομοι δέχτηκαν την τροχοδρόμηση των διαπραγματεύσεων προς την κατεύθυνση ρυθμίσεων που μελλοντικά δεν μπορεί παρά

